

2024-től

érvényes
követelmények

KÖZÉPSZINT

Horváth Csaba • Kiss Gabriella • Pál Viktor

FÖLDRAJZ FELADATGYŰJTEMÉNY érettségizőknek

Tanácsok az írásbeli földrajzvizsgához

A középszintű földrajzérettségi követelményei és a vizsga részletes leírása az Oktatási Hivatal honlapján az alábbi kattintások után érhető el: [Köznevelés / Érettségi / Az érettségi vizsgatárgyak követelményei / Földrajz](#)

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakövetelmények2024/foldrajz_2024_e.pdf

Ennek alapos tanulmányozása, alkalmazása elengedhetetlen a sikeres érettségi vizsgához.

Az alábbiakban gyakorló felkészítő és vizsgáztató tanári tapasztalataink alapján néhány hasznos gyakorlati tanácsot szeretnénk adni a vizsgára készülőknek.

Az írásbeli földrajzérettségi vizsga jellemzően délután 14 órakor kezdődik, a munkára fordítható idő pedig 120 perc. A vizsgázóknak célszerű, sőt elvárt fél órával korábban megérkezniük a vizsgaterembe.

Mit vigyél magaddal a vizsgára?

- A személyi igazolványodat, valamint a vizsga időpontjáról és helyszínéről szóló értesítőt.
- Kék színű, jól fogó tollat (2 db), vonalzó, szöveges adattárolásra nem alkalmas hagyományos számológépet, valamint középiskolai atlaszt, akár többfélét is. Azt tanácsoljuk, hogy a felkészüléshez folyamatosan használj földrajzatlaszt vagy atlaszokat, válaszd ki azt, amelyik részletesebb, több információt nyújt, és amelyikben könnyebben eligazodsz. Ezt vidd magaddal a vizsgára is. Egy jó atlasz és annak ismerete, használata sokat segít abban, hogy a vizsga eredményes legyen.
- Kevés enni- és innivalót.
- Öltözz elegáns, a vizsgához méltó ruhába.

A teremben oda kell ülnöd, ahova a felügyelő tanár ültet. Tedd ki az asztalodra a magaddal hozott dolgokat. Azokat a felügyelő tanár ellenőrizheti. Meg kell hallgatnod a vizsga szabályairól, menetéről szóló tájékoztatót, és ezt egy papíron az aláírásoddal igazolni kell.

14 órakor elkezdődik az írásbeli vizsga.

A földrajz írásbeli két feladatlapból áll.

Az **I. feladatlap** vaktérképes topográfiai feladatokat tartalmaz. Ezek megoldására 20 perc áll rendelkezésedre. A feladatlapon három feladatot találsz, amelyekben összesen 20 topográfiai fogalmat kell megadni, és/vagy azokhoz kapcsolódó kérdést kell megválaszolni. A lehetséges topográfiai fogalmak az érettségi vizsgakövetelmények végén találhatók, a 20 kérdés ezek közül lehet. A háromból egy feladat Magyarországhoz, egy Európához, egy pedig az Európán kívüli kontinensekhez kapcsolódik. Ezek megoldásához semmilyen segédeszköz nem használható.

Figyelmesen olvasd el a feladatlap elején található „Fontos tudnivalók” című részt. Ez mindkét feladatlapra vonatkozik. Elolvasása minimális időt igényel, viszont hasznos tanácsokat tartalmaz.

Mindig alaposan, figyelmesen olvasd el a kérdéseket. A feladatokban mindig megadják, hogy az adott, térképvázlaton bejelölt topográfiai fogalom mire vonatkozik, így tehát lehet az egy ország, egy település, egy tenger, egy táj stb. Vagyis egyértelműen megjelenik, hogy mire kérdez rá a feladat.

A feladatokat tetszőleges sorrendben oldhatod meg, de éppen ezért a rendelkezésedre álló idő letelte előtt nézd majd át, hogy nem maradt-e kitöltetlen rész, illetve ne felejtsd el ellenőrizni a megoldásaidat. Ne hagyj üresen semmit, próbálj meg minden kérdésre válaszolni. Amennyiben mégsem találtál elfogadhatónak vélt megoldást, megválaszolatlan marad a feladat. Ügyelj a pontos helyesírára, bár ha az általad leírt földrajzi név egyértelműen azonosítható, akkor az is elfogadható, ha kisebb hibával írod le. Ha elrontottál egy választ, tedd zárójelbe, húzd át, és írd fölé/mellé a véglegeset.

A 20 perc kényelmesen elég a feladatlap kitöltésére, de nyilván csak akkor, ha felkészültél. A 20 perc leteltekor a feladatlapot bele kell tenned a vizsga kezdetekor kapott borítékba, és ahhoz utána már nem nyúlhatsz. Együttal megkapod a II. feladatlapot.

A II. feladatlap összesen 70 pontot ér, vagyis ennyi választ vár el. A megoldásra 100 perced van, ami általában kényelmesen elég. A feladatok követik az érettségi követelményrendszer fő témaköreit. Általában a 10 nagy témakör mindegyikéből szokott lenni feladat, előfordul, hogy valamelyikből kettő is. Összesen jellemzően 12-13 feladatra számíthatsz. A megoldási sorrend itt is tetszőleges. Javasoljuk, hogy haladj sorban, és amire első próbálkozásra nem tudsz válaszolni, ahhoz térj vissza a legvégén.

Ehhez a feladatlaphoz használható az atlasz, a számológép és a vonalzó. Sőt, feltétlenül használd is, még akkor is, ha alapvetően biztos vagy a válaszodban. Inkább ellenőrizd le az atlaszod alapján, nehogy elrontsd!

Felkészítő feladatgyűjteményünk olyan típusfeladatokat tartalmaz, amilyenek az érettségiben a II. feladatlapban jellemzően előfordulnak. A gyűjtemény feladatainak megoldásával tehát mindenféle kérdésre felkészülhetsz, így nagy meglepetés már nem érhet.

Mire figyelj a feladatok megoldásakor?

- Mindig olvasd el alaposan, akár többször is a feladatot. Húzd alá a szövegben a lényegét, tehát azt, hogy pontosan mit vár el. A feladatlap feladatainak, valamint a megadott forrásoknak a szövegében is nyugodtan bármit aláhúzhatsz, akár jegyzeteket is írhat szelvényük magadnak. Tehát pl. emeld ki, hogy be kell karikáznod a helyes válasz betűjelét, vagy alá kell húznod a jó választ, vagy a megjelölt helyre kell beírnod a helyes válaszok (sor) számát, betűjelét stb. Arra is figyelj, hogy hány választ vár el a feladat, egyet vagy többet. Az is fontos, hogy maximum hány válasz adható, minden elemet be kell-e írni, vagy kima-
rad valamelyik. Erre a feladat leírásában mindig utalnak.
- A feladatlapon gyakran szerepel egy-két számításos feladat is. Ezeknél mindig írd le a végleges számítási menetet a kijelölt helyre. Ha szükséges, a számításhoz kérj egy piszkozati lapot, azon végezd el a számítást, majd a végleges megoldásodat írd a feladatlapra. A számítás menete is mindig ér egy vagy akár több pontot is, tehát nem elég csak

a végeredményt megadnod. Ezeknél a feladatoknál arra is ügyelj, hogy a feladat előírja-e a végeredmény egész számra való kerekítését, vagy éppen 1-2 tizedesjegy pontossággal kéri azt. Előfordulhat, hogy a mértékegységet előre beírták, de lehet, hogy azt is neked kell feltüntetned.

- Javasoljuk, hogy itt se hagyj megválaszolatlan kérdést. Ha esetleg nem tudod a biztos választ, akkor is próbáld meg megadni azt az atlasz segítségével, vagy saját ismereteid, logikád alapján.
- Mindenhol érvényes, hogy egyértelmű, olvasható válaszokat írsz. Nem alkalmazhatsz átnyilazást, hibajavítóval való lefestést. A rossz válasz esetében hasonlóan jársz el, mint az I. feladatlapon, azaz tedd zárójelbe, húzd át, és írd mellé/alá a véglegest. Ha többször is javítottál egy feladatban, akkor az utolsó, véglegesnek szánt válaszhoz írd oda, hogy *„Ez a végleges válaszom.”*
- Szükség esetén, ha nem fér az eredeti helyre a feladat megoldása, kérhetsz egy tisztázati lapot. Ekkor a válaszat írd arra. Ne felejtse el feltüntetni, hogy melyik kérdésre válaszoltál (feladat sorszáma stb.). Ekkor a javító tanár ezt a választ fogja figyelembe venni. Ügyelj arra, hogy a piszkozati és tisztázati lap két különböző lap! Csak a tisztázati lapon szereplő válaszok fogadhatók el megoldásként. Mielőtt beadod a dolgozatod, húzd át a piszkozati lapot, illetve a feladatlapokban azokat a helyeket, ahová nem írtál választ.
- Mielőtt beadnád, mindenképpen nézd végig a teljes feladatlapot. Használd ki a rendelkezésre álló időt, ne siess!

Eredményes felkészülést és sikeres vizsgázást kívánunk!

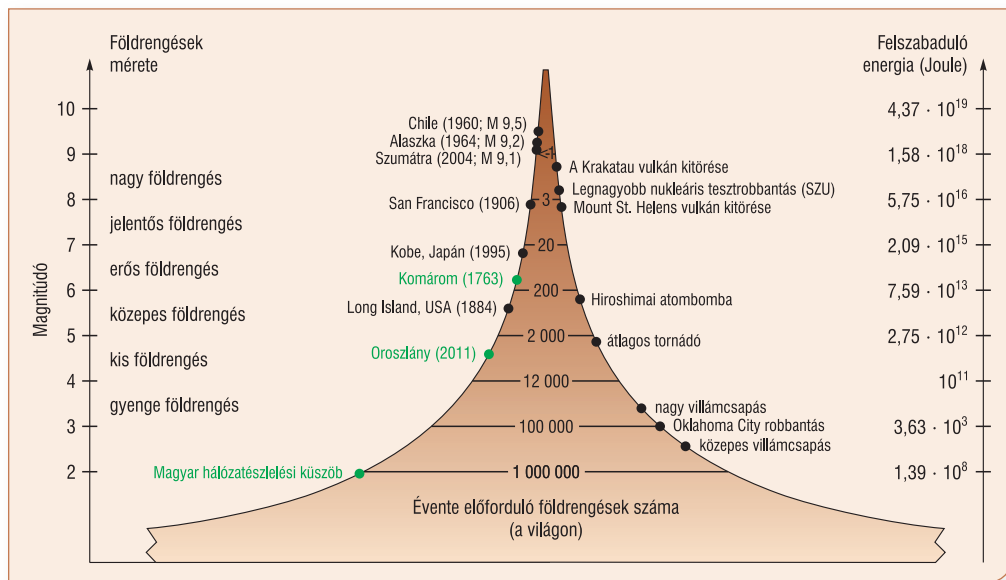
A szerzők

Feladatok

10 Oldd meg a földrengésekkel kapcsolatos feladatokat!

- a) Az ábra figyelmes tanulmányozása után, valamint ismereteid alapján dönts el a következő állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Írj I betűt az igaz, H betűt a hamis állítás után!

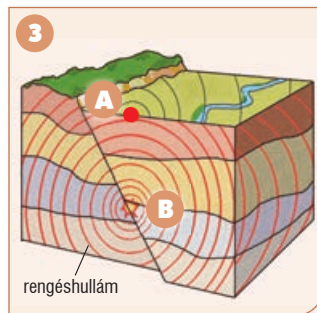
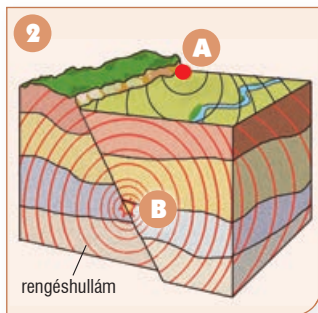
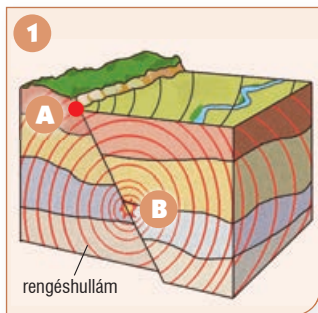
Földrengések világméretű statisztikája

1. A 20. század legnagyobb energiafelszabadulással járó földrengése a Nazca-lemez alábukási zónájához köthető. ☐
2. A Szent András-törésvonalnál keletkezett földrengés a Richter-skála szerint 7,9-es erősségű volt. ☐
3. Az észak-amerikai vulkán kitörése okozta földrengés nagyobb méretű energiafelszabadulással járt, mint amennyi energia keletkezett a legnagyobb nukleáris tesztrobbantáskor. ☐
4. A Földön tapasztalható földrengések zöme csak mérőműszerekkel érzékelhető. ☐
5. A Csendes-óceáni-kőzetlemez szegélyéhez kapcsolódik a legtöbb pusztító erejű földrengés. ☐
6. Az egymástól távolodó lemezek mozgása során kirobbanó földrengések a legpusztítóbbak. ☐

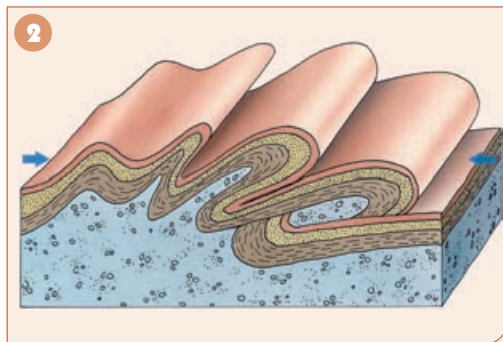
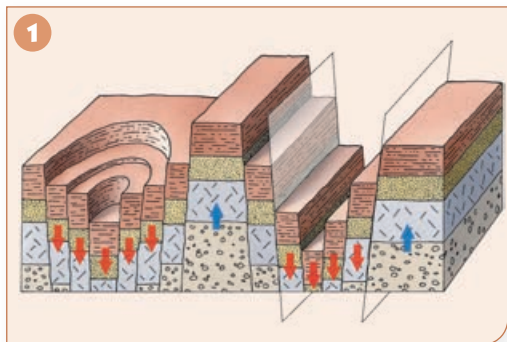
b) Egészítsd ki a megfelelő földrajzi fogalmakkal az alábbi szöveget!

„Az Európai Földközi-tengeri Szeizmológiai Intézet (EMSC) közleménye szerint a 4,7-es erejű földmozgás éjfél után két órával történt, (A)..... 48 kilométerre volt Zágrábtól, Petrinja és Sziszek közelében. A földrengésnél a (B)..... a felszín alatt kb. tíz kilométerre helyezkedett el. A nap folyamán további több, kisebb erejű (C)..... is volt.”

- c) Melyik ábra mutatja a fenti szöveghez készült helyes illusztrációt? Válaszd ki, és írd a négyzetbe a számát!

☐

☐ 10

- 11 Állapítsd meg, hogy az alábbi állítások melyik ábrához kapcsolódnak! Írd az ábra számát az állítás után! Tegyél X jelet ahhoz az állításhoz, amelyik egyik ábrához sem társítható!

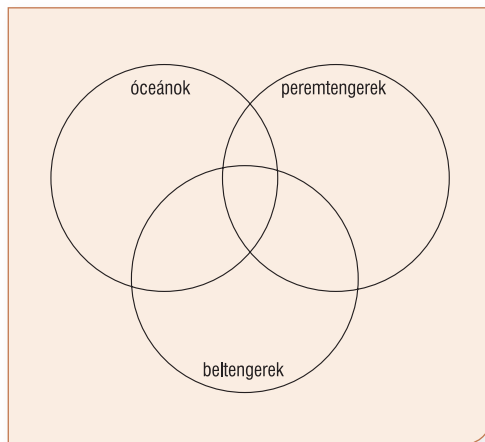
- a) Az ősmasszívumok szerkezetének bemutatására alkalmas ábra.
 b) Ilyen formákkal találkozhatunk a leggyakrabban az Alpokban.
 c) Példa a Japán-árok keletkezésére.
 d) A földtörténeti újidőben lezajló hegységképző mozgások így alakították át a korábbi időszakban létrejött hegységek szerkezetét.
 e) A fiatal lánchegységekben dominálnak ezek a szerkezeti formák.
 f) A Balaton medencéjének kialakulása ezen a módon zajlott.
 g) A két szárazföldi kőzetlemez ütközésekor kiemelkedő hegységeket ez a szerkezeti mozgás alakította ki.
 h) A csendes-óceáni Tűzgyűrű hegységeinek a fő szerkezeti formája.
 i) A folyamat során rögök keletkeznek.

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐ 9

III. A VÍZBUROK FÖLDRAJZA

1 A feladat a világtengerre vonatkozik. Írd a jellemzők sorszámát a halmazábra megfelelő helyére!

1. Mélységük több ezer méter is lehet.
2. Jellemzően van önálló medencéjük.
3. Többségük a sekély szárazföldi talapzaton található.
4. Ilyen típusú vízre jutunk a Boszporuszon áthajózva.
5. Sótartalmuk az átlagostól legfeljebb néhány ezrelékkel tér el.
6. Vízük fagyási hőmérséklete átlagosan -2°C .
7. Területük legfeljebb néhány millió km^2 .
8. Önálló áramlási rendszerek alakultak ki bennük.

8

2 Oldd meg a következő feladatokat!

a) A földfelszín mekkora területét borítja a világtenger? Karikázd be a helyes válasz sorszámát!

1. kb. 61%-át
2. kb. 71%-át
3. kb. 81%-át

b) 1. Melyik folyamatot mutatja be az ábra?

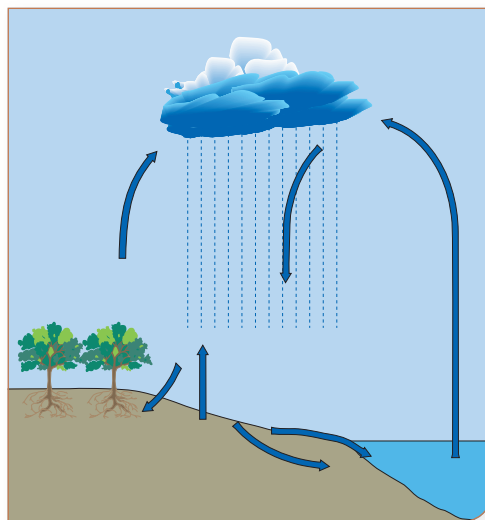
.....

2. Mi a folyamat első számú mozgatója?

.....

c) Az alábbiak közül melyik vízháztartási egyenlet igaz az óceánokra? Karikázd be a helyes válasz sorszámát!

1. csapadék = párolgás-párologtatás + lefolyás
2. párolgás-párologtatás = csapadék + lefolyás
3. lefolyás = párolgás-párologtatás + csapadék

4

3 Döntsd el, melyik érték a nagyobb! Írd a megfelelő relációs jelet (>; =; <) az állítások közötti négyzetbe!

1. a tengervíz fajlagos hőkapacitása (fajhője)	____	a szárazföld fajlagos hőkapacitása (fajhője)
2. a tengervíz átlagos fagyási hőmérséklete	____	az édesvíz átlagos fagyási hőmérséklete
3. a tengervíz évi közepes hőingása a mérsékelt övezetben	____	a szárazföld évi közepes hőingása a mérsékelt övezetben
4. a kontinentális lejtő tengerszint alatti mélysége	____	a kontinentális talapzat tengerszint alatti mélysége
5. a tengervíz átlagos hőmérséklete az Atlanti-óceán egyenlítői területén márciusban	____	a tengervíz átlagos hőmérséklete az Atlanti-óceán egyenlítői területén szeptemberben

5

4 Oldd meg a tavakkal kapcsolatos feladatokat!

a) Csoportosítsd a következő tavakat keletkezésük alapján! Írd a sorszámukat a megfelelő helyre! Egy típushoz több tó is tartozhat, de minden sorszám csak egy helyre kerülhet.

1. Ladoga-tó;	2. Viktória-tó;
3. Aral-tó;	4. Gyilkos-tó;
5. Garda-tó;	6. Bajkál-tó;
7. Tisza-tó;	8. Szelidi-tó;
9. szegedi Fehér-tó	

A keletkezés típusa	A tó/tavak sorszáma(i)
Tektonikus eredetű tó	
Szélvájta tó	
Jégvájta vagy moréna által elgátolt tó	
Morotvató	
Maradványtó	
Egyéb módon létrejött tó	

b) Válaszd ki a tavak pusztulásának helyes sorrendjét! Karikázd be a betűjelét!

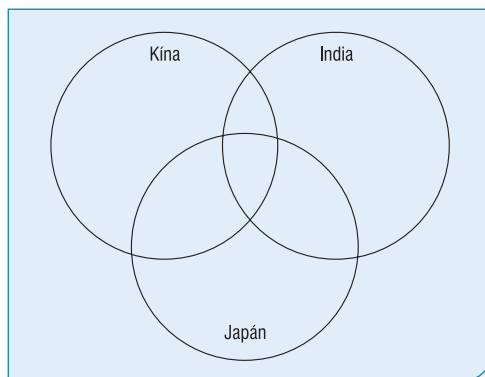
- A) tó – mocsár – fertő – láp
 B) tó – mocsár – láp – fertő
 C) tó – fertő – mocsár – láp
 D) tó – fertő – láp – mocsár
 E) tó – láp – mocsár – fertő
 F) tó – láp – fertő – mocsár

10

12 Írd a jellemzők sorszámát a halmazábra megfelelő helyére!

Állítások:

1. Né pessége meghaladja az 500 millió főt.
2. Államformája császárság.
3. Területén az Eurázsiai-hegységrendszer-hez tartozó hegység húzódik.
4. Nem tagja a BRICS-országoknak.
5. Ásványkincsekben szegény ország.
6. Né pessége előregedő.
7. A foglalkoztatottak legnagyobb hányadát a mezőgazdaság alkalmazza.
8. Történelmi fejlődésében és jelenlegi gazdaságában is meghatározó a folyam menti öntözéses-árasztásos gazdálkodás.
9. A világgazdaság 10 legnagyobb GDP-jű országa közé tartozik.
10. Fejlődésében kiemelt szerep jutott a különleges gazdasági övezeteknek és a nyitott városoknak.

10

13 Válaszd ki a következő állításokban szereplő két lehetőség közül a tartalmilag helyeset! Írd a helyes mondatrész betűjelét (A vagy B) a mondat előtti helyre!

- ☐ 1. Japán tagja A) a Triád országoknak / B) a BRICS-országoknak.
- ☐ 2. Japán jelentős A) nyersanyagimportőr és működőtőke-exportőr / B) nyersanyagexportőr és működőtőke-importőr.
- ☐ 3. A japán mezőgazdaság jellemzően A) kis, 1-2 hektáros / B) közepes, 10-20 hektáros birtokokra épül, melyek magas fokú gépesítettek.
- ☐ 4. A tervszerű iparfejlesztés és a túlzott gazdasági tömörülés mérséklésének célja hívta életre az ún. A) megalopolisz / B) technopolisz programot. Ezek a városok a legmodernebb infrastruktúrával ellátott, magas szintű tudományos háttérrel rendelkező kutatási-fejlesztési központok.
- ☐ 5. A Japán-szigetek éghajlatát a A) trópusi / B) szubtrópusi monszun éghajlat jellemzi.
- ☐ 6. A japán fejlődési modellt több ázsiai ország is átvette, ilyen például A) Tajvan / B) India.
- ☐ 7. A Japán-szigetek A) ütköző / B) távolodó lemezek határán fekszenek, ezért gyakoriak a földrengések.
- ☐ 8. A legnagyobb várostömörülés a A) Japán-tenger / B) Csendes-óceán partvidékén alakult ki.
- ☐ 9. Japán világszínvonalú a(z) A) autógyártás és az elektronika / B) kőolajbányászat és a vegyipar területén.

9

14 Válaszolj a kérdésekre a források és ismereteid alapján!

„Az Egyesült Arab Emírségek második legfontosabb, egyúttal legnagyobb városa, Dubai nem az a település, ahová a történelmi emlékek miatt megy el valaki. Éppen ellenkezőleg: azért érdekes az emírátusba látogatni, hogy a jövőbe tekinthessünk. Ez persze nem jelenti azt, hogy egyáltalán nincs történelme. [...] Régen az itt lakók főként gyöngyhalászatból és kereskedelemről éltek, de aztán a gazdaság összeomlott a nagy válság idején, a kereslet visszaesett, ráadásul megjelent a művileg előállított gyöngy is. A város hanyatlani kezdett, míg az 1960-as években fel nem fedezték a/az A) ...” (FORRÁS: 24.HU)

2022	2021	2019	Repülőtér	utasok (2022)	% változás 2022–2021	% változás 2022–2019
1.	1.	1.	Dubai, AE (DXB)	66 069 981	127,0	–23,5
2.	7.	2.	London, GB (LHR)	58 243 060	230,5	–23,4
3.	3.	3.	Amszterdam, NL (AMS)	52 467 346	105,8	–26,8
4.	5.	6.	Párizs, FR (CDG)	51 763 569	128,9	–25,9
5.	2.	14.	Isztambul, TR (IST)	48 521 725	83,3	22,6

A világ legnagyobb repülőterei nemzetközi utasforgalom alapján (forrás: aci.aero)

a) Melyik szó hiányzik az első szövegben A) betűvel jelölt helyről? Nevezd meg ezt a tényezőt, amely a város hatalmas mértékű fejlődését elindította!

.....

b) Dubai bevételei napjainkban már csak kismértékben származnak a szövegben A)-val jelölt tényezőtől. Nevezd meg a források és ismereteid alapján két olyan gazdasági tevékenységet, ágazatot, amelyből ma Dubajnak hatalmas bevételei származnak!

1.

2.

c) Mire utal a szöveg aláhúzott része? Fogalmazd meg saját szavaiddal!

.....

d) Magyarázd meg a város természetföldrajzi adottságai alapján, miért okoz hatalmas kihívást és költséget a mintegy 3 millió lakos ivóvízzel, és a gyakorlatilag állandóan működő légkondicionáló berendezésekhez szükséges árammal való ellátása!

.....

.....

Tartalomjegyzék

Feladatok

Tájékozódás a földrajzi térben	8
Tájékozódás a kozmikus térben és az időben	16
A geoszférák földrajza	26
A geoszférák kölcsönhatásai, a földrajzi övezetesség	68
Átalakuló települések, demográfiai problémák	84
A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig	94
Magyarország	106
Európa földrajza	132
Az Európán kívüli kontinensek földrajza	154
Helyi problémák, globális kihívások	170

Megoldások

Tájékozódás a földrajzi térben	184
Tájékozódás a kozmikus térben és az időben	186
A geoszférák földrajza	188
A geoszférák kölcsönhatásai, a földrajzi övezetesség	197
Átalakuló települések, demográfiai problémák	200
A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig	203
Magyarország	206
Európa földrajza	211
Az Európán kívüli kontinensek földrajza	215
Helyi problémák, globális kihívások	219

Kiadja a Mozaik Kiadó • Szeged; Telefon: (62) 470-101

Felelős kiadó: Török Zoltán • E-mail: kiado@mozaik.info.hu • Honlap: www.mozaik.info.hu

Készült a Dürer Nyomda Kft.-ben, Gyulán • Felelős vezető: Varga Tamás

Terjedelem: 21,28 (A/5) ív • 2025. május • Raktári szám: MS-3331U